Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR [illegible] Cena lista je $4.00. Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 8. maja (May 8th) 1920. Subscription $4.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 109.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KRALJI ŽELEZNIC ZAHTEVAJO 5 BIL. MILJARDE DOL. POSOJILA

PRED NEKAJ DNEVI SO APELIRALI ZA POVIŠANJE TOVORNINE.

Na kongres je napravila zahteva za posojilo neprijeten vtis.

Washington, D. C. — Lastniki ameriških železnic zahtevajo, da se jim posodi iz zvezne blagajne pol miljarde dolarjev za obratovanje železnic. Pred dnevi je bila sprejeta nova železniška postava, so privatni železniški interesenti na široko razkladali v velebiznišKem časopisju, kako dobro bodo gospodarili in da odpravijo kmalu deficit na železnicah. Komaj je prešel železniški obrat pod privatno kontrolo, že so privatni železniški interesi apelirali na medržavno trgovsko komisijo, da jim dovoli povišati tovornino za $1,017,000,000 na leto. Komaj je bil ta apel predložen, zahtevajo privatni železniški interesi pol miljarde dolarjev posojila. Ta zahteva je seveda presenečila kongresnike, ker hočejo hraniti za vsako ceno z vladnimi izdatki.

Železniške družbe zahtevajo, da se jim takoj posodi iz sklada, ki je ustanovljen po Esch-Cumminsovi predlogi, sto pet in dvajset miljonov dolarjev. Kasneje pa hočejo že pol miljarde dolarjev posojila.

Železniški ravnatelji izjavljajo, da potrebujejo denar za nabavo sto tisoč tovornih voz, dva tisoč lokomotiv, tri tisoč potniških voz in en tisoč voz za prtljago.

Železniške družbe izjavljajo, da primanjkuje vozov. To jim verjame vsakdo, odkar so zastavkali kolodvorski uslužbenci; ker stoje vozovi, naloženi z vsakovrstnim blagom, na stranskih tirih in čakajo na konec stavke.

Zahteva železniških družb pove jasno, da je bil krik v velebiznišKem časopisju pred sprejemom Esch-Cumminsove železniške predloge o dobrem gospodarstvu pod privatno kontrolo dobro umerjena poteza, ki je imela edini namen spraviti železnice hitro pod privatno kontrolo. Železniški interesi so se pač zavedali, da najhitreje dosežejo svoj cilj, če obetajo odpravo nepotrebnih troškov v železniškem obratu in skrajno štedljivost. In ta zavest jim je pomagala, da je bila hitro sprejeta Esch-Cumminsova predloga.

16-LETNA URŠULA BRODERICKOVA KRIVA UMORA.

St. Louis, Mo. — Porotniki so spoznali 16-letno Uršulo Broderickovo krivo druge vrste umora, ki je ustrelila svojega očima Joseph F. Woodlocka. Sodišče jo je obsodilo na deset let ječe.

Uršula je bila obtožena umora prve vrste in stala je tretjič pred porotniki zaradi umora. Pri prvi obravnavi se je dogodila tehnična napaka pri inštrukciji porotnikov in odrejena je bila druga obravnava. Pri drugi obravnavi se porotniki niso mogli zediniti na pravorek in odrejena je bila tretja obravnava.

Uršula je bila zaslišana kot priča v njenem interesu. Izpovedala je zopet, da je ubila svojega očima, da brani svojo čast. Državni pravdnik je pa trdil, da sta se mati in hči dogovorili, da hči ustreli očima, kajti ustreljen je bil v spanju.

V letu 1916 je Uršula ustrelila svojega pravega očeta Thomas P. Broderieka. Mrliška porota jo je oprostila, ker je trdila, da je branila svojo mater pred očetom. Najbrž je ta umor največ pripomogel, da ni bila oproščena, kajti težko je verjeti, da je bil otrok dvakrat prisiljen seči po strelnem orožju. Prvikrat je otrok branil svojo mater, drugič pa svojo čast.

REŠKI NAČRT SPREMENJEN? REŠKA VMESNA DRŽAVA POLOŽENA NA POLICO?

Rim, 7. maja. — "Giornale d' Italija" poroča, da je načrt za samostojno reško državo završen zaradi tega, ker jugoslovanska vlada nasprotuje temu načrtu. List je mnenja, da posledica direktnega pogajanja med Italijo in Jugoslavijo bo, da Italija dobi suverenstvo nad Reko, dočim pride reško pristanišče pod kontrolo Jugoslavije.

PŠENICO BODO PRODAJALI NA ODPRTEM TRGU

BORZIJANI SO V TA NAMEN OBDRŽAVALI ŽE ZBOROVANJE.

Posledice trgovanga s pšenico na odprtem trgu se kmalu občutijo.

Chicago, Ill. — Borzijani žele, da bi se kmalu prodajala pšenica na odprtem trgu, ker bi lahko sklepali terminske kupčije, ki obetajo borzijanom velik dobiček.

Včeraj se je vršila konferenca, katere so se udeležili trgovci in borzijani. Navzoč je bil tudi Julius Barnes, zvezni žitni upravitelj. Zaključki konference še niso znani.

Zadnja tri leta je bila pšenica pod vladno kontrolo. Ta zakon je veljaven še do prvega junija.

Borzijani so za trženje s pšenico na odprtem trgu, ali Leverjev živežni zakon jim dela predglavico. Žitni špekulantje, ki imajo skomine po terminski žitni kupčiji, ravijo, da je Leverjev živežni zakon še veljaven, ker ni sprejeta mirovna pogodba. Dokler je pa zakon v veljavi, pa špekulantje ne morejo poljubno goniti cene navzgor, kar se zgodi navadno pri terminskih kupčijah.

Poleg so pa še druge reči, ki vznemirjajo borzijane. Železniški obrat ne funkcijonira redno in dokler ni kaos na železnicah odpravljen, toliko časa je nemogoče misliti na redno prevažanje pšenice, ki je namenjena za izvoz.

Kadar prične trgovanje s pšenico na odprtem trgu, bo ljudstvo kmalu občutilo trdo pest žitnih špekulantov. Pšenica se bo podražila, z njo seveda tudi moka in kruh. Po najnovejših poročilih iz Minneapolisa se je v kratkem času podražil sod moke za en dolar. To so znamenja, ki napovedujejo, da se bližamo času, ko poneha vladna kontrola nad pšenico.

Posledic trgovanja s pšenico na odprtem trgu pa ne bodo občutili le konzumenti, ampak tudi farmarji. Kadar bodo žitni špekulantje kupovali pšenico, bodo zakričali, da je na trgu preveč pšenice. Plačevali bodo pšenico farmarjem po nizki ceni, razdelili jo bodo v več vrst, kupčije se bodo vršile s farmarji po metodah, ki so bile uveljavljene pred vstopom Združenih držav v svetovno vojno. Kadar bo pšenica pokupljena, bo pričela seveda zginjevati s trga, dokler je splon ne bo več na trgu, ali pa le toliko, kot jo bo prišlo po volji borznih špekulantov na trg. Cene bodo pričele plezati navzgor in trpeli bodo producenti in konzumenti.

Pred svetovno vojno je prihajala pšenica iz Rusije v velikih množinah na evropejski trg. Zdaj ta pšenica ostane v Rusiji, ker niso vpostavljeni trgovski stiki z evropejskimi državami. Borzijani in žitni špekulantje bodo imeli torej dober izgovor za podraženje pšenice, ko bo pospravljena letošnja žetev in ko prične trgovanje s pšenico na odprtem trgu.

ČIGAV JE SLADKOR?

Chicago, Ill. — Uradniki preiskovalnega biroja so obiskali kolodvore Grand Trunk železnice, da poiščejo skriti sladkor. Našli so pet železniških voz sladkorja. Toda dognano ni, čigav je sladkor. Vozovi so tam stali že pet dni in nihče se ni zanje brigal.

STARINE NE MOREJO USTAVITI NAPREDKA.

BOJ MED STARIMI IN MLADIMI V REPUBLIKANSKI STRANKI SE BIJE Z VSO SILO.

Starine zgubivajo zaupanje pri ljudstvu.

Chicago, Ill. — Zanimivo je tudi za delavca, da opazuje, kako divja boj med starimi in mladimi v starih meščanskih strankah, v katerih so dozdaj imeli besedo starine. Znano je, da so pri zadnjih kongresnih volitvah zmagali republikanci, a med njimi sami je prodrla struja, ki zastopa stare nazore in ki se upira z vsemi svojimi močmi novim idejam. Ta zmaga je tako navdušila starine, da hočejo za vsako ceno ustvariti predvojne razmere. Opirajo se na dejstvo, že bi ljudstvo ne maralo njihovega programa, da bi jih ne izvolilo pri zadnjih kongresnih volitvah v kongres. Seveda pozabijo te starine na neki drug fakt, ki pove, zakaj so bili izvoljeni. Ljudstvo je pač verjelo njih obljubam o rekonstrukciji, odpravi draginje, naseljevanju dosluženih vojakov na državna zemljišča itd., pa je glasovalo zanje. Starine so pa mislile, če store obljubo, so storile svojo dolžnost. Take je bilo v preteklosti, pa naj bo še v bodočnosti. Starine so prespale čas, v katerem živo. Opazile niso, da se je zaradi svetovne vojne ljudsko mišljenje precej spremenilo, zategadelj ne morejo zapopasti, kako je mogoče, da dobe predsedniški kandidatje, zastopajoči program starih, najmanj glasov pri primarnih volitvah.

Republikanska stranka ima več predsedniških kandidatov. Starine zastopata Lowden in Harding, smerne mladince Wood, naprednе mladince pa Johnson iz Kalifornije.

Pri primarnih volitvah sta Lowden in Harding prejela skupaj polovico glasov kot Johnson. V Kaliforniji se republikanske starine niso zanašale postaviti svojega kandidata, ampak tekmovala sta med sabo Johnson in Hoover, oba mladinca ali progresista. Johnson je zopet prejel veliko večino, tako da se lahko reče, če bi imeli pristaši republikanske stranke odločiti, in bi ne bilo pritiska od strani denarne moči, kdo naj bo kandidat republikanske stranke, tedaj bi Johnson prejel večino.

Zanimiv bo boj na konvenciji republikanske stranke, ker bodo starine skušale na vsak način spodbiti vpliv Johnsona in postaviti tistega kandidatom, proti katerim ni ugovora od strani denarne moči v Wall Streetu. Nekateri političarji starih strank pravijo, če se to zgodi, da mogoče Johnson zapusti republikansko stranko, kar povzroči prav zanesljivo njen poraz. Ta želja prihaja iz vrst demokratičnih politikarjev, ki se tudi ločijo med sabo v starine in mlade. Program starih zastopa justični tajnik Palmer, ki je pri primarnih volitvah dobil nekaj glasov v južnih državah, v severnih in zapadnih državah je pa prejel toliko glasov, da niso vredni, da se omenijo.

Tako se drobita stari stranki v svojih vrstah. Voditelji se trudijo v potu svojega obraza, da preprečijo razkol tik pred volitvami, pridigajo slogo in kažejo na nevarnost, ki preti od politično zrelega delavstva in farmarjev, ki se organizirajo v samostojnih političnih organizacijah, katere nimajo najmanjše zveze s starimi strankama.

Vsa znamenja pred volilno kampanjo govore jasno kot beli dan, da Združene države še niso videle takega volilnega boja pri predsedniških volitvah, kakršen bo letos.

Zbor lige narodov v Rimu. Rim. — Konferenca izvrševalnega odbora lige narodov se otvori v Rimu 14. maja.

CARRANZA PRIPRAVLJEN NA BEG V VERA CRUZ?

Mehiški predsednik je baje organiziral civilno gardo v glavnem mestu.

VSTAŠI NE MARAJO ZA VILLOVO POMOČ.

Washington, 7. maja. — Danes zopet poročajo iz Mehike čez Laredo, Tex., da je predsednik Carranza pobegnil z vsemi svojimi ministri v Vera Cruz, kjer bo začasni sedež njegove vlade. Brzojavka je privatna in dostavlja, da je begunec spremljalo četa vojaštva pod vodstvom generala Candida Aguilarja, ki je Carranzov zet.

Washington, 7. maja. — Včeraj je sporočilo več brzojavk, da je mehiški predsednik — vzlic njegovi izjavi, da ne odstopi s svojega mesta, dokler ne bodo rebeli premagani — organiziral civilno gardo v glavnem mestu Mehike, ki ima nalogo "skrbeti za red v mestu v slučaju odhoda vladnih čet." Koliko je resnice na teh poročilih, se ne ve. Sinoči je bilo poročano iz El Pasa, da je Carranza že odpotoval v Vera Cruz, toda vest je bila pozneje zanikana kot neresnična.

Agentje mehiške rebelne stranke, ki se nahajajo v Washingtonu, sami dvomijo, da bi Carranza tako hitro zapustil Mexico City; znano jim je, da ima predsednik še toliko lojalnih čet, da se lahko brani nekaj časa in oni sploh pričakujejo hudih bojev za posest glavnega mesta.

T. R. Beltran, trgovski agent liberalno-konstitucionalne stranke (vstašev), je izjavil, da so revolucionarji odklonili Carranzove ponudbe za mirovno pogajanje. On je informiran, da je Carranza konferiral s Roblesom Dominguezom, zastopnikom rebelne opozicije, ki pa ni hotel sprejeti nikakršnega kompromisa in konferenca je bila končana brez uspeha.

Agua Prieta, Sonora, 7. maja. — General Elias Calles, vrhovni vodja vstaških čet, je danes izjavil, da se vstaši v Sonori smejejo ponudbi Francisca Ville, da jim hoče pomagati s 3000 možmi. Calles je dejal, da verjame, da bi Villa rad sodeloval v vstaji, ker to bi mu dalo priliko za svobodno ropanje in banditovanje — in to bi bila vsa njegova pomoč. "Pancho" nima sposobnega moštva niti opreme za redno vojskovanje in vsled tega ne more prav nič pomagati.

San Antonio, Tex., 7. maja. — General Obregon je 3. maja izdal manifest v Guerreru, v katerem je formalno naznanil, da se je pridružil revoluciji s svojimi četami. Obregon poziva mehiško ljudstvo, da naj podpira vstajo proti predsedniku Carranzu, in taji, da se on poteguje za predsedniško čast.

ZASTOPNIK ORGANIZIRANIH ŽELEZNIČARJEV KRITIZIRA JUSTIČNEGA TAJNIKA.

Washington, D. C. — Timothy Healy, predsednik bratovščine kurjačev, ki opravljajo delo na železnicah pri stalnih parnih kotlih, je pred železniškim delavskim odborom kritiziral justičnega tajnika. Healy ni imenoval imen, ali v političnih krogih pravijo, da so njegove besede tako jasne, da ne more nihče dvomiti, da je hotel z njimi zadeti justičnega tajnika. Dejal je, da je propaganda proti delavstvu pričela štiri in dvajset ur kasneje po podpisanem premirju z namenom, da profitarji lože grabijo. Dotaknil se je krizarske vojne po vladnih organih proti takozvanim "radikalcem" in je to gonjo obsodil z ostrimi besedami. Posvetil je tudi kritiko svarilu, ki je bilo izdano pred prvim majem, da bodo na prvega maja pokale bombe in se godile strašne reči. Končal je svoj govor z besedami: "Če bi kongres posvetil toliko pažnje omejitvi profita in profitarjem, kot se je izvršilo gonje in mlatenja po delavcih, tedaj bi cene prav zanesljivo padle."

V AVSTRALIJI JE SLADKOR PO 9 CENTOV IN STEAK PO 16. ZAKAJ?

New York, 7. maja. — Edward Theodore, predsednik vlade v Queenslandu, Avstralija, ki je dospel sem, je izjavil, da v Avstraliji se prodaja sladkor po devet centov funt, steak pa po 16 centov. Avstralska vlada poseduje vse pašnike in rudnike in obratuje železnice. Sprejeti so bili posebni zakoni proti profitarjem in cene so takoj padle.

ANGLEŽI ZABAVLJAJO ČEZ ZDRUŽENE DRŽAVE

Iraka propaganda v Ameriki je povzročila ostro debato v parlamentu.

"NEPRIJATELJSKI ČINI" AMERIČANOV.

London, 7. maja. — Poslanci v nižji zbornici so se včeraj bavili s podpiranjem propagande v Združenih državah za irsko republiko. Debato je sprožil Horatio Bottomley, urednik tednika "John Bulla", ki je interpeliral vlado, da li ji je znano, da časopisi v Združenih državah še vedno tiskajo apele nekega De Valereja, takozvanega "predsednika irske republike", za podpisovanje bondov omenjene republike, in da gotovi ameriški governorji podpirajo propagando za secesijo Irske od Velike Britanije. Bottomley je tudi vprašal, če bo vlada storila kakšne korake vsledtega, naprimer če pošlje protest predsedniku Wilsonu.

Bonar Law je odgovoril v imenu vlade, da mu je znano, da ameriško časopisje v gotovi meri podpira propagando De Valereja, ne more pa reči, da li tudi governorji sodelujejo pri tem delu. Končno je dejal, da angleška vlada ne bo protestirala, ker "smatra, da je včasi dobro in modro molčati, dasiravno ima pravico govoriti."

Bottomley je v svojem govoru tudi dejal, da so Američani že kupili za dva miljona sterlingov irskih republičanskih bondov, da se vrše znamenite procesije po glavnih ulicah mnogih ameriških mest, ki demonstrirajo za irsko republiko, in da so nekateri governorji v Združenih državah oficijelno pogostili "predsednika irske republike". To je neprijateljski čin države, ki je v miru in prijateljstvu z Veliko Britanijo.

William Wedgewood Ben je rekel, da bi morala angleška vlada preprečiti "sramotno agitacijo okrog morja, ki uničuje prijateljske vezi med Združenimi državami in Anglijo." Robert Burton Chadwick je imenoval De Valereja "zločinca", ki svobodno paradira po Ameriki in mesto New Orleans ga je počastilo kot oficijelnega gosta. "To je grdo razžaljenje Velike Britanije."

Vladni zastopnik je odgovoril na vsa očitanja, da Ircem naklonjene demonstracije v Ameriki še ne opravičujejo kakšne vladne akcije, ker to bi le poslabšalo razmerje in še bolj podkurilo irsko propagando.

UBILA JE SVOJEGA MOŽA, ZDAJ PA ZAHTEVA DRŽAVLJANSKE PAPIRJE.

Mineola, N. Y. — Margareta Le Baudy, ki je lani ustrelila svojega soproga Jaques Le Baudyja, poznanega pod imenom samarski cesar, je zdaj vzela prve državljanske papirje. Na sodišču je bila oproščena krivde umora, ker je trdila, da se je branila pred nasilnostjo svojega soproga. Zdaj namerava odpotovati v Francijo.

DELAVCI NA OLJNEM POLJU SO IZVOJEVALI OSEMURNI OSEMURNI DELAVNIK.

Houston, Tex. — Oljni podjetniki so pristali na osemurni delavnik in 46-odstotno povišanje mezde.

SOCIALIZIRANJE FRANCOSKIH ŽELEZNIC JE BLIZO.

Pritisk generalne stavke je tako močan, da je vlada pričela popuščati.

GENERALNI ŠTRAJK NARAŠČA.

Pariz, 7. maja. — Železničarji, pristaniščni delavci, mornarji in rudarji, ki so v stavki od 1. maja za socializiranje železnic in rudnikov, so na pragu velike zmage. Stavka je popolna kljub lažem v buržoaznih listih, da železnice obratujejo 60 odstotkov pod normalo, in kljub nebrojnim šikanam od strani vlade, ki je vrgla v ječo mnoge delavske voditelje.

Včeraj so zastavkali kovinarji v pariškem okrožju. Eksekutiva Splošne delavske zveze je pripravljena poklicati na štrajk vse ostale delavske organizacije, če bo treba.

Francoska vlada je uvidela, da so delavci topot pokazali preveliko solidarnost, in da ne bo možno streti stavko po stari metodi s silo. Vlada je jela popuščati. Minister za javna dela, Trocquer, je včeraj povabil voditelje Splošne delavske zveze na sestanek, da se pogovore o delavskih zahtevah in o možnosti kompromisa. Neuradno poročajo, da je vlada pripravljena predložiti parlamentu načrt za socializiranje železnic. Načrt vlade je, da pridejo železnice pod kontrolo sveta, v katerem bodo zastopani po tehniškem in upravnem osebju delavci, trgovska zbornica, parlament in vlada.

Delavci pa niso zadovoljni s tem načrtom. Sestanka s ministrom za javna dela najbrž ne bo, kajti minister je poznaje izjavil, da ne bo več vabil nikogar na konferenco in omenjeni načrt vlade bo predložen parlamentu 17. maja.

Medtem se pa nadaljuje stavka, ki je najbolj udarila vsa francoska pristanišča. Vsa plovba je ustavljena in parniki ob pomolih se ne ganejo.

Značilno je to, da je državni železniški sistem najbolj prizadet v stavki. Promet na teh železnicah je malone popolnoma ustavljen. Stavka premogarjev je tudi popolna kakor še ni bila po vojni. Tega ne more tajiti niti vlada.

Ministri, ki zborujejo dnevno vsled stavkovne krize, mislijo, da bodo zdrobili stavko, če zaprо glavne voditelje. Včeraj je bil aretiran upravitelj socialističnega lista "La Populaire". Urednik delavskega lista "Vie Ouvriere" je v zaporu že od pondeljka. Prvega maja je bilo aretiranih 74 oseb, ki še niso izpuščene. Jetniki niso sami Francozi, temveč so med njimi tudi Rusi, Turki, Egipčani in Maročani. Zanimivo je, da je več zamorskih vojakov obtoženih kršenja discipline, ker so pokazali odprte simpatije do prvomajskih demonstrantov. Vojaki se bodo zagovarjali pred vojnim sodiščem.

16-LETNI DEČEK UBIL MEDVEDA S SEKIRO.

Grand Rapids, Wis. — Ko je odšel 16-letni deček Peter Willy, sin farmarja, naseljenega v bližini jezera Emogena, v šumo po opravkih, mu je nasproti prišel črni medved, ki je zapustil svoje zimsko ležišče. Deček se je nameraval izogniti medvedu, kajti pri sebi ni imel strelnega orožja, a medved ga je napadel. Deček se je ojunačil in mahnil je s sekiro po medvedovi glavi s tako silo, da mu jo je preklal, ko je spoznal, da ne ubeži. Udarec je bil tako silen in tako dobro umerjen, da se je kosmatinec zvrnil mrtev na tla.

VREME.

Chicago in okolica: V nedeljo nestalno. Lahki severnovzhodni in severni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 56, najnižja 48. Solnce izide ob 4:38, zaide ob 6:35.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Canada $4.00 na leto, $2.00 za pol leta in $1.00 za tri mesece; Chicago $5.50 na leto, $2.75 za pol leta, $1.40 za tri mesece, in za inozemstvo $7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $4 per year; Chicago $5.50, and foreign countries $7.00 per year.

Datum v oklepanju n. pr. (Marca 31-20) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

VARUHI VERE IN VESTI POSTAJAJO MEHKOSRČNI

Edmung M. Mills, tajnik splošne konference metodistovske episkopalne cerkve, namerava na konferenci predlagati, da se iz cerkvenih zapovedi zbrišejo gotove prepovedi in se beseda prepoved spremeni v nasvet.

Ta cerkev prepoveduje ples, obiskovanje gledališč in igranje kart.

Poročilo pravi, da so poizvedovanja med duhovni te vere dognala, da se je ena tretjina izrekla, da se te prepovedi odpravijo.

Da pride do takega priporočila na verski konferenci, morajo postati gotovi vzroki, kajti brez vzroka se nič ne zgodi. Če je do zdaj veljalo, da vsakdo izvrši smrten greh, kdor pleše, hodi v gledališče ali pa igra karte, vbodoče pa ne marajo več takih dejanj proglašati za pregrešna, se je nekaj zgodilo, kar je povzročilo, da so duhovni te cerkve postali mehki. Mogoče je dvoje: Ali se verniki že zdavnej ne brigajo za cerkvene prepovedi in izvršujejo te grehe, ali pa število vernih ovčic peša zaradi takih nezmislenih prepovedi, ki sodijo kvečjem v temni srednji vek, ko so ljudje vse verjeli, kar so jim tisti pripovedovali, ki so rekli, da so od Boga poslani, da uče grešnike na svetu, kako morajo živeti.

Vzroki morajo torej biti tehtni, da nameravajo nekaj preklicati, kar je bilo proglašeno za greh, da ni greh, kajti gospodje, ki pravijo, da so varuhi morale, neradi nekaj dovolijo, kar so prepovedali, češ, da taki preklici spodkopavajo njih avtoriteto.

Hvalevredno priznanje. — Sidney Howard piše v Collier's Weekleyju:

"Mi vemo, da je bila rdeča literatura, priporočujoča nasilje, ki je ostrašila sama tujezemce, razdeljena med štrajkarje v Garyju in South Chicagu po detektivskih agenturah v službi jeklarskih korporacij. Mi vemo, da je časopisje poročalo o nemirih med stavkarjih, dasiravno ni bilo nobenih nemirov."

To je hvalevredna izjava, ki potrdi, kar so pisali vsi pravi delavski listi, da so detektivi v službi jeklarskih kompanij razdelili med tujezemske delavce takozvano radikalno literaturo in da so provocirali nemire. Ali Howard prizna še nekaj več. On pravi, da so detektivi raznesli tako radikalno literaturo med tujezemske delavce, da so se je bali tujezemski delavci.

Jeklarske korporacije dozdaj dosledno molče na to obtožbo, ki je izšla v dobro znanem in razširjenem ameriškem tedniku.

Žrtev verske blaznosti. — Devetletna deklica je morala umreti, ker je njen oče veroval v nauke "krščanske znanosti", dasiravno bi ji bil lahko vsak zdravnik rešil življenje, ako bi bil poklican pravočasno, ker je danes zdravniška veda tako napredovala, da zanesljivo pomaga proti davici, če ni bil zdravnik poklican prepozno.

Dekličin oče in mati sta prišla pred sodišče na obtožbo zaradi uboja. Oče je bil spoznan krivim uboja, mati pa oproščena, češ, da je oče gospodar v hiši in ne mati. Zaslišani so bili tudi praktikanti, ki uče zgoraj omenjene sektaške nauke. In neki tak praktikant se je izrazil pred porotniki, da davica postoji le v domišljiji, da take bolezni sploh ni, ampak da je deklica imela le navaden prehlad.

Če je to res, kar je praktikant sektaškega nauka čvekal porotnikom, zakaj ni praktikant ozdravil bolne deklice, če je bil prepričan, da je imela deklica le navaden prehlad in ne davice. Zakaj je pustil praktikant dekle umreti? Zakaj? Zato, ker je mazač, kakor so mazači vsi, ki pravijo, da se lahko bolezni ozdravijo z molitvijo.

Za očeta in mater se ve, da sta bila pod vplivom takih mazačev, ker nista pozvala zdravnika, da reši njuno hčerko. Praktikant je bil prav dobro prepričan, da njegovo mazaštvo ne bo rešilo življenja deklici, ker ni bila to prva žrtev, pri kateri se je lahko prepričal, da imajo njegovi nasveti in njegove molitve proti davici tako moč kot Blažev žegen. In če kdo zasluži, da pride pred sodišče zaradi uboja, tedaj zasluži praktikant, ki je zdravil deklico in se mogoče pustil za svoj humbug še prav dobro plačati.

Če urednik ne zna čitati, kdo naj zna čitati?

Chicago, Ill. — Glasilo K. S. K. Jednote je priobčilo znano brzojavko o krvoprelitju v Ljubljani. Pod brzojavko je pa urednik glasila K. S. K. Jednote napravil tale **lažnjivi komentar:**

"Dostavek uredništva: Podrobne vesti o teh dogodkih priobčimo, ko dobimo v roke starokrajske liste. — Te delavske nemire je povzročil oni Golouh, kateri bi imel priti na mednarodno delavsko konferenco v Washington, D. C., je pa baje na potu zbolel? Golouha (sedanjega vodjo slovenskih komunistov) so razni ameriški slovenski listi pri nameravanem prihodu v Ameriko iskreno pozdravljali, danes pa mislijo o njem gotovo drugače."

O Golouhu sodijo slovenski listi tako, kot so sodili takrat, ko je brzojav poročal, da pojde v družbi ljubljanskega škofa Jegliča v Pariz, o uredniku glasila K. S. K. Jednote, ki je napisal komentar pod vestjo o krvolitju v Ljubljani, imajo pa tudi svojo sodbo, ki so jo pri volji povedat javno, da urednik ne bo dvomil o nji.

Slovenskim socialistom v Ameriki ni prav nič znano, da je bil Golouh kedaj določen kot zastopnik jugoslovanske vlade za mednarodno delavsko konferenco v Washingtonu, ampak je bil določen Albin Prepeluh. Iz tega sledi, da slovenski socialisti v Ameriki niso pozdravljali - Golouha, da pride v Ameriko, ampak pozdravljali so Albina Prepeluha. Glej "Prosveto" z dne četrtega novembra 1918. Črke so tako velike v napisu, da bi jih kmalu čitali slepci, kaj šele uredniki. Urednik pobožnega glasila se torej ne more izgovarjati, da ni čital imena Prepeluh mesto Golouh, ako noče javno priznati, da je analfabet, kajti napis je tiskan s tako debelimi in velikimi črkami, da prečitajo ime pravilno še otroci, ki se uče abecedo.

Ako zna urednik pobožnega glasila čitati pravilno, kakšen namen ima torej njegov nesrečničen komentar pod vestjo o krvoprelitju v Ljubljani? Ali je nameraval izvršiti majhno lažnjivo denuncijacijo, ali je pa komentar napisal na željo patra, ne da bi ke preje prepričal, če komentar odgovarja resnici? Ali je hudobnost ali neveda?

Vojna je tirjala 35 miljonov žrtev.

Na bojiščih je padlo 9,829.000 mož. Srbija ima največje izgube.

London. — Velika svetovna vojna je požrla 35,380.000 človeških življenj.

Tako se glasi končno poročilo "Društva za proučavanje posledic vojne" v Kopenhagnu

V omenjenem številu so všteti vsi ubiti vojaki na bojiščih in miljoni drugih oseb na suhem in morju, ki so bile indirektne žrtve vojne.

Število dejansko ubitih vojakov in pomorščakov na vseh frontah in pomorskih bitkah znaša 9,829,000 (devet miljonov in 829 tisoč). Vse evropske države so povprečno izgubile 10.13 odstotkov prebivalstva v vojni; 2.5 odstotka moških je bilo ubitih in deloma jih je umrlo za ranami, 8.8 odstotkov prebivalcev je podleglo boleznim, lakoti in drugim nesrečam, ki jih je povzročila vojna.

Srbija je najbolj trpela med vsemi državami. Srbija je izgubila v vojni 35 odstotkov svojega prebivalstva in na bojiščih je bilo ubitih 14.8 odstotkov prebivalcev.

Turške in ruske čete so se združile v Bakuju.

Poljaki še vedno "jemljejo" Kijev.

Carigrad, 6. maja. — Iz Batuma poročajo, da se je Nuri paša s turškimi revolucionarnimi četami pridružil ruskim sovjetskim četam v Bakuju. Boljševiki imajo zdaj odprto pot v Armenijo.

London, 7. maja. — Po zadnjih poročilih iz Varšave se nadaljujejo boji za posest Kijeva v Ukrajini. Poljaki so naleteli na hud odpor sovjetske pehote.

Boljševiki so zadnje dni zelo pojačali artilerijo, kajti njihov topniški ogenj je vsak dan večji. V drugih okoliših fronte so sovjetske čete v protiofenzivi.

Veliki izgredi v Italiji.

General razorožen in spoden iz mesta.

Rim, 7. maja. — Položaj v severni Italiji je zopet neznosen. V Leghornu sta bili dve osebi ubiti in 30 ranjenih v izgredih, ki so sledili napadu na trgovsko zbornico. V Bologni so železničarji ustavili vlak in prisilili 300 karabinarjev, da se izstopili. Karabinarji so bili na potu v Viareggio, kjer je v teku generalna stavka.

Stavka kmetskih najemnikov v provinciji Veroni še ni končana. Zadnje dni so se vršili krvavi spopadi med štrajkarji in kmeti, ki se niso pridružili štrajku. Vlada je poslala čete s strojnicami v dotične kraje.

General Castelazzo, katerega je vlada poslala v Viareggio, da posreduje v ondotni stavki, je bil takoj po prihodu v mesto ujet od štrajkarjev, ki so razooržili njega in njegovo vojaško spremstvo, sežgali njegov avtomobil in ga zapodili iz mesta.

Bodoča Jugoslavija.

Franc Erjavec.

Že itak mnogo, mnogo predolga življenska doba sedanjega "parlamenta" se bliža polagoma svojemu koncu. Naj sedi na prestolčku ministrskega predsednika Peter ali Pavel, naj vodi državno krmilo 'reakcija'' ali "demokracija'', vsak bo moral preje ali sleje stopiti pred narod in apelirati na njegovo voljo. Volitve so pred nami.

Naš narod ne bo to pot stopal prvič na volišče, zato se nam tudi ni bati, da bi pri volitvah ne prišlo do kolikortoliko resničnega izraza ljudske volje. Bati se nam je vsekakor da se morda velikanskega pomena predstoječih volitev ne bodo zavedale vse plasti našega ljudstva v taki meri, ka korišnega bodo te volitve imele.

V [illegible]rajši Avstriji so bile za nas volitve če natanko pomislimo, precej majhnega pomena vsaj volitve za državni zbor. Živeli smo v stari, dobro ustaljeni zasidrani in urejeni državi z ustavo s postavami in trdno upravo. Precej postranskega pomena je bilo zato, če je pošiljalo slovensko ljudstvo na Dunaj peščico klerikalcev ali liberalcev bistveno niso mogli vplivati na avstrijsko notranjo, še manj pa na zunanjo politiko ne eni in ne drugi. Državništvo se je pomikalo po istih kolovozih dalje, kakoršne mu je narekovala — tradicija, volja ljudstva je igrala pri tem kaj majhno vlogo.

Vse drugačen je za nas položaj danes. Prišli smo v konglomerat, sestavljen iz tucata preje popolnoma različnih pokrajin. Vsaka teh pokrajin ima svojo zgodovino svoje tradicije svojo gospodarsko upravo itd., vsi skupaj pa še [illegible]mamo niti napoglavitnejšega t[illegible] enotne ustave. Živimo torej [illegible]državi, ki pravzaprav niti še n[illegible]žava, ampak je ploskev na zem[illegible]idu in še ta brez določenih [illegible].

D[illegible]vo bo iz te ploskve ustvaril [illegible] bodoči izvoljeni parlament [illegible]oziroma konstituanta, kakor [illegible]bo ta parlament nazival. In v[illegible]m tiči nedogledna važnost predst[illegible]ečih volilcev. Za ustavo, za obliko in za notranjo organizacijo države bo šlo pri teh volitvah.

Kako smo volili doslej?

Med ljudstvo so prihajali kandidatje najrazličnejših strank in mu ponujali razne gradove v oblakih. Eden je ponujal vodovod, drugi novo cesto, tretji kar celo železnico itd. Komur se je zdel potreben vodovod, je volil prvega kdor se je ogreval za novo cesto, je volil drugega itd. Kaj hočemo reči s tem kričečim primerom? Da se pri nas volilna borba doslej ni vršila načelno ampak se je lovilo volilce zgolj z obljubami in demagogijo. Posebno ta zadnja je igrala veliko vlogo, saj smo senco načelnosti zapazili kvečjemu le v "farški" ter "profitarski" politiki in gonji. Umevno je da taka politična in volilna "borba" ni mogla roditi dobrih sadov. Ljudstvo naše po svoji pretežni večini ni politično vzgojeno in izšolano, vsaj v taki meri ne, kot bi bilo potrebno v današnjih zgodovinskih časih, ko gradimo novo državo in ji bo treba dati smer za dolgo, morda zelo dolgo dobo naprej.

Pri predstoječih volitvah bo vse drugače. Kandidatje posameznih strank ne bodo mogli ponujati več vodovodov, železnic, cest, da za enkrat niti kruha ne, pač pa bodo morali ponujati še vse kaj več, to je — bodočo Jugoslavijo.

Že značaj volitev v konstituanto bo sam narekoval volilnemu boju to smer. Ne bo šlo več za posamezne osebe, ne za prazne obljube, ampak šlo bo za celotne programe posameznih političnih strank, in prav je tako. Sicer vse kaže, da bo volilni boj v svoji umazanosti in demagostvu presegal vse dosedanje, a če izluščimo to lupino in ta okvir, našemu ljudstvu vendarle ne bo mogoče več ostati pri politiki cerkvenega stolpa ampak bo moralo odločevati med klerikalno, liberalno, liberalno-agrarno in socijalistično Jugoslavijo.

Vse pri nas nastopajoče stranke in strančice bodo prisiljene igrati pri teh volitvah z odprtimi kartami ter razlagati svoj državno-politični program popolnoma. Vsaka bo morala kolikortoliko jasno povedati kakšno Jugoslavijo zastopa in kakšno hoče ustvariti, in to bo vodilo nehote do načelnega boja med posameznimi političnimi smermi.

Šlo bo za našo bodočo ustavo, za zakonodajo, za upravo z eno besedo za obliko in smer vse bodoče Jugoslavije. Tudi naša stranka mora zato dim preje razviti svoj tozadevni program ter si ustvariti kolikortoliko popolno sliko in obliko bodoče Jugoslavije.

Ker pa takega programa ni mogoče ustvariti pri zelenih mizah, na enodnevnih sejah ali konferencah, je skrajni čas, da se začnemo javno pomekovati o teh stvareh.

Kakšna bi torej bila, po našem mnenju doboča socialistična Jugoslavija. **(Se nadaljuje.)**

Proslava prvega maja v Rusiji z delom.

Moskva, 2. maja. Okrog 150,000 delavcev je včeraj tukaj slavilo mednarodni delavski praznik z delom. Posebni prvomajski odbori so aranžirali delo, ki je imelo biti izvršeno. Delavci so zjutraj v dolgih vrstah z rdečimi zastavami in godbami na čelu korakali v tovarne in ko je bilo delo končano, so zopet korakali po glavnih ulicah k slavnostnim prireditvam, ki so se vršile zvečer. Delavci so tudi dobili posebne nagrade. Na ulicah in četverokotih je bil ples, ki je trajal pozno v noč. Proslava se je zaključila s primernimi predstavami v gledališčih.

Prisilno obdelovanje zemlje v Prusiji.

Berlin. — V pruski zbornici je bil sprejet zakon, ki zapoveduje, da morajo posestniki zemljišč obdelati in obsejati vso zemljo, katera je dostopna plugu. V Prusiji je 6,240,000 akrov zemlje, ki se lahko spremeni v rodovitna polja in to hoče vlada doseči z omenjenim zakonom.

Turška delegacija v Parizu.

Versailles, 7. maja. — Turška delegacija, ki prejme miroyne pogoje zaveznikov, je dospela sem danes zjutraj.

Polet iz Italije na Japonsko.

Rim. — Avijatik Ferrarin, ki je na poletu iz Rima v Tokijo, je zadnji pondeljek dospel v Fučov na Kitajskem. Preletel je že 7800 milj dolgo zračno pot.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Murray, Utah. — Glede dopisa Vam odgovori upravništvo, uredništva ne zadene najmanjša krivda. Toliko o tej zadevi. Priporočamo Vam, da članek pod naslovom "Mars" še enkrat prečitate. Če ga ne boste razumeli, ga čitajte tolikokrat, da ga razumete. Ako pa ne verjamete, če se dve krogli sučeta okoli tretje krogle, ena z večjo hitrico, druga z manjšo, ena napravi daljšo pot okoli tretje krogle, druga pa krajšo, da pridejo ob nekem času vse tri krogle v ravno črto, tedaj pa članka ne boste razumeli. To, kar vi trdite, pa sploh ni nikjer tiskano, ampak je tiskano nekaj drugega. Le čitajte članek! Kadar uredništvo napravi pomoto, jo rado tudi prizna, ker se nobeden urednik "Prosvete" ne smatra za nezmotljivega človeka. Ali uredniki pričakujejo toliko vljudnosti od tistih, ki kritizirajo njih delo, da to delo saj dobro prečitajo, preden napišejo svojo kritiko. Toliko v pojasnilo. Pa brez zamere!

Delavstvo in politika.

Piše Milan Pakiž.

(Konec.)

8.) Vsaka zadeva se da ne splošno glasovanje, ako tako zahteva deset organizacij iz treh različnih mest ali okrajev. Vsaka organizacija ima toliko glasov kot članov.

9.) Vsak član te lige prispeva letno 25c za kritje liginih stroškov. Liga sprejema tudi prostovoljne doneske onih, ki simpatizirajo z ligo.

* * *

Rojaki! Tu sem navedel v kratkem pojasnila, načela in program "Delavske nestrankarske politične lige" s posebnim ozirom za državo Minnesota. Prepričan sem, da simpatizira s tem sleherni delavec, sleherni ameriški državljan. Ni niti najmanjšega dvoma, da je ljudstvo Zdr. držav pošteno. Prepričan sem, da bi devetdeset odstotkov ljudi pristopilo v politično stranko, v katero bi verovalo in zaupalo, in kateri bi v resnici čuvala prave ameriške ideale, dala pravico slehernemu državljanu, jamčila svobodo vsakemu in da bi jamčila enakopravnost slehernemu.

Stranka, ali politična organizacija, ki hoče imeti vspeh na političnem polju, mora izhajati iz priprostega ljudstva, iz onega dela mase, ki v resnici vse producira, od katerega obstoja je odvisno vse življenje. In ta stranka ali politična organizacija je, "Nestrankarska liga". Privatni interesi bodo gotovo poskusili vse, porabili vsa sredstva, da jo uničijo na en ali drugi način. Darovali v propagandni sklad te organizacije ne bodo rudečega centa in vsled tega je odvisna ta liga samo od priprostega ljudsstva. Privatni interesi so zbrali v svoj propagandni sklad in za uničenje vsake njim nasprotne organizacije, bodisi strokovne delavske, strokovne farmarske, ali pa politične delavske ali farmarske organizacije, miljone dolarjev. In ves ta denar so zbrali oni, kateri se imajo zahvaliti za svoje ogromna bogastva delavcu in farmarju. Kajti privatni interesi so imeli prosto roko, da so samovoljno izkoriščali in ropali delavca kot farmarja. V boju za pravice priprostega ljudstva ni drugega orožja kot politična akcija, glasovnica. Druge pomoči ni.

Celoletna v naprej plačana članarina znaša tri dolarje ali 25c na mesec. Dosedaj smo plačevali veliko več kot toliko, dosegli smo pa nič ali pa le zelo malo, ker nismo bili politično organizirani in nismo imeli zastopnikov v postavodajnih zborih ali drugih javnih uradih. S to članarino se bodo krili vsi tekoči stroški te Nestrankarske lige, kot tiskovine, propaganda za volilno kampanjo in upravni stroški.

Delavci, strokovno organizirani ali neorganizirani, mali trgovci in sploh vsi, katere žuli kapitalistični jarem, pristopite k tej Nestrankarski ligi. Pristopite vsi, ako vam je mar blagostanje ljudstva, in zavarovanje najsvetejših pravic, pravic priprostega ljudstva. Iz starih meščanskih strank je pristopilo v to organizacijo že veliko članov, ker so videli propast ljudskega blagostanja, ker so zavrgli principe, katerih je bila ustanovljena stranka.

Delavci širom Amerike, združite se in delujte za "DELAVSKO NESTRANKARSKO POLITIČNO LIGO."

Za informacije se obrnite na **Milan Pakiž, box 762, Chisholm, Minn.**

DARLYMPLE JE NAVADEN DRŽAVLJAN.

Chicago, Ill. — Iz Washingtona je došel odlok, da so major Darlymple ,prohibicijoniški nadzornik v Illinoisu, in njemu podrejeni ljudje le navadni državljani, ki morajo imeti za hišne preiskave dovoljenje od državnega pravdnika ali davkarja. Po Sadlerejevem zakonu za Illinois ne smejo nositi tudi strelnega orožja.

Srbski biro v Londonu taji izgrede v Jugoslaviji.

London. — Tukajšnji srbski tiskovni biro je zadnji torek dementiral zadnja poročila o "revoluciji" v Jugoslaviji, ki izvirajo iz Rima. Dogodki v eBlgradu so zelo pretirani in v Zagrebu sploh ni bilo izgredov. Kar se je pa godilo v Subotici (Banat), to ni bila nobena revolucija, temveč madžarska rebelna zarota, ki se je kuhala že precej časa.

DOPISI.

Wilton, Sev. Dak. — Iz države Severne Dakote so dopisi v slovenskih listih bolj redki. Kaj je temu vzrok ne vem. — Delavskih razmer v tej državi ne bom dopisoval, ker so pod ničlo kot po celi Uniji, omeniti pa hočem nekaj drugega, ker bo gotovo zelo koristno in poučljivo za vse rojake.

Moj namen je, podati rojakom nekaj odlomkov iz govora, katerega je imel v tukajšnji naselbini prvega maja governor Louis J. Frazier, ali kot se je sam izrazil, "črna ovca v vrstah kapitalistov in profitarjev."

V svojem govoru je nam pojasnil, kaj vse se more doseči z dobro organizacijo in s kako slogo se vse doseže, ako ljudstvo izvoli v javne urade in druge pokrajinske zakonodajne zbornice može, ki zastopajo interese farmarjev in delavcev. Iz poročila katerega nam je podal, je razvideti koliko je ljudstvo koristnih predlog je sprejela zakonodajna zbornica Severne Dakote, katere na čelu je bil on, kot predsednik Nestrankarske lige. Razvil je pred nami obširen program, katerega je že izdelala Nestrankarska liga. In ravno vsled izdelanega programa za prihodnje leto, so vsi veleprofitarji in drugi ljudski izkoriščevalci zagnali huronsko kričanje, da je treba uničiti še v kali vsako delavsko in farmarsko politično organizacijo, in se zdaj kričijo da so vse take organizacije protizakonite, da hočejo uvesti svobodno ljubezen, socijalizem, boljševizem, komunizem I. W. W. izem in ne vem, kaj še vse. Frazier je rekel, da se vseh teh sredstev poslužujejo sovražniki občne ljudske blagine edino iz tega namena, da odvrnejo pozornost volilcev od pravih delavskih kadidatov, in izjavil je, da Nestrankarska liga tega nikjer ne priporoča, ampak da je pa ravno narobe, da sta stari dve meščanski stranki pripravljeni na kaj takega, ako ne direktno pa indirektno, ker se ne brigata za ničesar drugega, kot samo za svoj lasten profit. Ne brigata se niti najmanj ne, da bi svoje delavce in uslužbence plačali pošteno, da bi se mogli pošteno preživeti. Danes niso več časi, je rekel nadalje, da bi se ljudje bali besede socijalizem kakor je bil to slučaj pred petdesetimi leti. Danes je ljudstvo izprevidilo, da ga razmere same silijo v politično organizacijo, ako si hoče izboljšati razmere.

Govornik se je tudi dotaknil v svojem govoru zadnje svetovne vojne in je s prepričevalnimi dokazi dokazal, kako so razni veleprofitarji izkoriščali farmarje in delavce v svojo lastno korist. Razni veleprofitarji so samo za časa vojne napravili nekaj nad 23 miljard dolarjev profita in to vse v imenu demokracije. Celo vojna je pa stala Zdr. države nekaj nad 30 miljard, in od te svote je peščica kapitalistov pograbila nad dve tretjini in ostalo tretjino smo pa razumno dobili delavci in farmarji. V Ameriki je sedaj nad trideset tisoč miljonarjev, toda on ni med njimi in ne lastuje nobenega miljona in tudi ni nobenega miljonarja med farmarji in delavci, akoravno so oni največ pripomogli, da je Amerika izšla zmagoslavno iz te vojne. Največji delež so spravili oni, ki niso nič delali. Omenil je nadalje, da ni več nobene nevarnosti, da bi nas strašili taki ptiči, dokler se bo izpolnjeval program Nestrankarske lige in dokler se bo ljudstvo ogrevalo za ta program.

Governor je nadalje tudi omenil novi industrijelni zakon v državi Kansas in je rekel, da je prepričan, da omenjeni zakon ne bo nikdar funkcijoniral, ker ga ni postavilo ljudstvo, to je delavci in farmarji, ki so v veliki večini v državi Kansas, ampak sprejela ga je ona struja, ki je sovražna delavcem in farmarjem. Rekel, je, da smo delavci po ustavi Zdr. držav opravičeni do stavk, ker to je naše edino orožje zoper veleizkoriščanje v sedanjih časih, pričakuje pa, da smo se delavci v zadnjem času nekaj naučili in prišli do prepričanja, da je najboljše naše orožje volilni listek na dan volitev in da bo prišla sprememba pri prihodnjih volitvah naj si bo v posameznih državah ali pa celo pri skupnih predsedniških volitvah in to razumno s pomočjo naših glasov, ki bodo ravno tako šteti kot naših izkoriščevalcev.

V svojem nadaljnem govoru se je tudi dotaknil joka in stoka v velebizniških listih, češ, da primanjkujejo delavci. Rekel je, da ravno program Nestrankarske lige, to je, delavcev in farmarjev, bo skrbel, da se bo odpravilo precejšnje število onih, ki sedaj odirajo ljudstvo in da bodo morali opravljati človeški družbi koristno delo in da bo produkcija samo za potrebe, ne pa za profit. Nadalje nam je pojasnil, koliko denarja je bilo že potrošenega edino v ta namen, da bi bile uničene razne delavske ustanove, posebno pa še Nestrankaska liga, ker veleprofitniki in veleprofitarji vidijo največjo nevarnost v Nestrankarski ligi in bi radi veliko več še potrošili, da bi se jim posrečilo zatreti to ligo, da bi potem zopet imeli proste roke nekaj časa.

Opozoril je nadalje splošno občinstvo, da so oči vse republike obrnjene na Severno Dakoto, kako bodo izpadle volitve, ker si vsi kapitalisti domišljujejo, da bo zatrto vse delavsko napredno mišljenje v Zdr. državah, ako se jim posreči prodreti s svojimi kandidati v Sev. Dakoti in da Nestrankarska liga propade s svojimi kandidati. Rekel, je, da je vse to odvisno od volilcev samih, ali hočejo imeti vlado, kakršno imajo sedaj, ali pa ako hočejo pasti v brezdno, iz katerega bo zopet zelo težka rešitev. Apeliral je na nas, da se moramo trdno okleniti naše organizacije, najsibo strokovna ali politična, in da moramo biti pripravljeni izdati zadnji cent za obrambo pravice, ker čas ni več daleč, ko bo zmaga na naši strani. In ko mi prodremo z našim programom na celi črti, bodo takoj odpadli razni veleprofitarji in ljudski izkoriščevalci in ravno tako bodo šli v pozabnost razni "inžunkšni", ki so se jeli ponavljati zelo pogosto zadnje čase.

Pojasnil nam je še več raznih zelo važnih vprašanj, kako nastopajo razne velepodjetniške korporacije sodnijskim potom proti vladi Severne Dakote in kako častno pogorijo druga za drugo. Rekel je: Kolikor bolj nas napadajo, blatijo in denuncirajo, s toliko večjim pogumom moramo mi delavci in farmarji podpirati kandidate, ki jih je postavila Nestrankarska liga in vsi kot en mož glasovati zanje.— Pripomniti moram, da je bil govornik neštetokrat prekinjen med govorom z burnim aplavzom od strani občinstva, ki se ga je kar trlo v zelo prostorni dvorani. Akoravno tukajšnji lokalni list ni prinesel niti črkice o tem napovedanem shodu, kljub temu so prišli farmarji in delavci od blizo in daleč na ta shod, poslušat najvišjega uradnika te države in boritelja za pravice vsega človeštva.

Pred zaključkom shoda je predsednik shoda priporočil vsem navzočim da ponovno izvolimo governerjem Louis F. Frazierja, nakar so vsi navzoči pričeli klicati, da bo on naš nadaljni governor. Po teh besedah je zopet nastopil governor Frazier ter rekel, da on ni bil pripravljen kandidirati, ako pa ljudstvo hoče, da bo on še nadalje štiri leta governor v državi Severna Dakota, da sprejme kandidaturo in da bo izvršil program Nestrankarske lige, ki je že izdelan in se ne, bo prav nič brigal; kako ga razni kapitalistični časopisi imenujejo in psujejo.

Po teh besedah je zapustil govorniški oder in šel med farmarje in premogarje ter jim segal v roke in se pogovarjal z njimi. Dobro vem, da kaj takega še ni naredil illinoiški ali pa kansaški governor, ker njima je dejavec manj vreden človek.

Pripomnim naj še, da se Frazier ni posluževal nobenih bedastih fraz, kakor se jih navadno poslužujejo profesijonalni politični govorniki starih meščanskih strank. Vsled tega apeliram na vse delavce, da naj se nikar ne dajo puslepiti od raznih bosov ali pa profitarjev, ampak rabite svoje lastno prepričanje. Naša najsvetejša dolžnost je, da se udeležimo polnoštevilno prihodnjih volitev in da izvolimo v javne urade in zakonodajne zbornice može, o katerih bomo prepričani da bodo zastopali nas ne pa veleprofitarje, ker le na ta način nam je mogoče izboljšati naš tužni položaj in odpraviti "inžunkšne", v katere governor Frazier ne verjame, pač pa v ustavo Zdr. držav, ki daje slehernemu državljanu pravico do poštenega življenja. — **Andrej Pirc.**

Los Angeles, Cal. Zmožnost in veda nista odvisna od tega, koliko se je kdo učil, ampak od duševne zmožnosti in izkušenj. Duševno zmožen je dotični, ki ima bister razum in ki čita dosti koristnega in poleg tega pa poskuša vse najboljše, ne le samo za se ampak za splošno korist. Kdor je vposlen pri enem delu dolgo vrsto let, je to dokaz, da dotični svoje delo razume, da ga je zmožen in da ima že izkušnje pri tem delu. On mogoče ni učen, ni pohajal v šole, kjer se podučuje o gotovih strokah njegovega dela. Toda kljub temu ga razume in opravlja dobro. Pri tem mislim samo ona dela, pri katerih je treba rabiti tudi razum in ne samo roke. Kdor se ponaša samo z učenjem, pokazati pa nima, kaj je že storil ali česa je je zmožen, je ravno toliko, kot bi rekel, jaz ne znam nič. Dostikrat se pripeti, da se je kdo učil strojništva v strokovnih šolah in je mogoče dobil tudi diplomo; ko je pa treba v praksi pokazati to, česar se je učil, pa se pripeti, da ne ve prav nič, da ne zna prijeti za nobeno orodje in da sploh ne more izvesti tega v praksi, kar se je teoretično učil. Dotični ni noben strojnik ali mehanik, ampak učiti se mora še praktično. Ako se mu to pove, tedaj je jezen in odgovori, kaj mi boš pel, jaz sem se v šolah učil. On se vedno le opira na to, kar se je teoretično učil, pozabil pa je, da nima nobene prakse, da nima izkušenj in da zna samo to, kar je v knjigah.

Pripeti se pa tudi, da nekateri, učeni ali neučeni, ki so poskusili že marsikaj na svetu, ki so opravljali že marsikatera dela, toda kljub temu se še niso ničesar naučili. In sicer radi tega, ker nimajo bistrega razuma, ki ne morejo takoj razumeti vsake stvari. In ravno radi tega imajo velikokrat velike neprilike in se vedno še ponašajo na svojo starost in nočejo priznati svoje zmote. Take ljudi imenujemo trmoglavce ali svojeglavneže. Mnogi mladi ljudje napravijo več koristnega, so več zmožni, ker so bolj podvzetni in poslušajo nasvete drugih, kot pa kaki stari trmoglavci.

Iz statističnih poročil je razvideti, da je bolezen "flu" zahtevala lansko leto več žrtev kot jih je pa vojna. V mestu Los Angeles je podleglo tej strašni moriki 32,000 in v Zdr. državah pa nad 555,000, na celem svetu pa osem miljonov. Iz teh številk je razvideti koliko gorja je napravila "flu".

Nekateri hočejo dokazati, da je prekop po reki Los Angeles iz Wilmingtona do Los Angelesa nemogoč, ker je Los Angeles 270 čevljev previsoko nad morjem. Toda ti dokazi nimajo nobene prave podlage. Kajti prekop bi se lahko naredil na isti način, kot so naredili panamski prekop. Bili bi le neznatni stroški, kedbi reko regulirali in naredili osem zatvornic kot so jih v panamskem prekopu. Akoravno je reka majhna kljub temu izteče nad 40,000 galonov vode na minuto in vsled tega bi lahko pluli parniki. In ta množina vode zadostuje, da se zatvornice hitreje napolnijo kot se v panamskem prekopu.

Ker pa mogoče zanima rojake, kako je narejen panamski prekop in kako parniki plovejo iz atlantiškega oceana v pacifični, naj to nekoliko opišem: Iz Atlantiškega oceana oziroma zaliva Limon plove parnik osem milj po prekopu do prvih zatvornic. Ko je parnik v teh zatvornicah, iste zapiejo in s pomočjo sesalk napolnijo zatvornice z vodo in v teh zatvornicah se parnik dvigne trikrat do skupne višine 85 čevljev. Ko je parnik na ti višini in ko odprejo zatvornice, nadaljuje parnik svojo pot po jezeru Gatun, katerega površina znaša okrog 164 štirjaških milj in ki je nastal vsled tega, ker so zajezili reko Chagres. Po tem jezeru vozijo parniki s polno paro do vhoda v prekop Cubbra. Tu so morali prekopati gorovje, ki se vleče od severa proti jugu. Zaseka je pri vrhu široka tisoč čevljev in v prekopu samem pa tristo. Parnik vozi tu zelo počasi, dokler ne pride do Pedro Migueloih zatvornic, kjer parnik spustijo 30 čevljev nižje v jezero Miraflores, katerega površina znaša samo dve štirjaški milji. Na drugem koncu jezera so zopet zatvornice, kot se imenujejo Miraflorezove zatvornice, kjer zopet spustijo parnik dvakrat skupno 55 čevljev nizko v prekop. Od teh zatvornic ima parnik še osem milj pota na visoko morje, v pacifični ocean.

Panamski prekop je v celoti 50½ milj dolg in od 300 do 1000 čevljev širok. Parniki vozijo od deset do 12 ur; samo v zatvornicah porabijo do tri ure časa. Zemlje je bilo odkopane v tem prekopu nad 90 miljonov kubičnih jardov. —

O delavskih razmerah ne bom poročal, ker so slabe kot povsod, ako ne še slabše. Draginja je tudi neznosna, da se človek komaj preživi. — **Ivan F. Bernik.**

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincenc Cainkar, podpredsednik Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa., začasni gl. tajnik Matt Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, začasni gl. blagajnik Frank S. Tavchar, spravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 406 Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 276, Barberton, Ohio, Jos. Radišek, Box 432, Smithon, Pa., Frank Somrak, 5806 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pletertek, Box 436, Bridgeville, Pa.
Anton Radišek, Box 73, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šuber, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.
Leo Kukar, Box 248, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 15817 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Jos. Kalan, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Cainkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trčelj, Box 161, Lawrence, Pa.
Jožko Oven, 2452 Engelwood, Detroit, Mich.
Jos. Skuk, 1191 E. 62. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.
VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jože Zavertnik.

— POZOR! — Korespondence s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.
Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 406 Hay Street, Springfield, Ill.
Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, ogласi, naročnina in spisi vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POZOR ROJAKI!

Sedaj lahko zopet potujete direktno v stari kraj preko BASELA, TRSTA ali DUBROVNIKA.

Parobrodne in vožnje listke dobite pri nas in New Yorku do vseh večjih mest v Jugoslaviji.

Vse potne potrebščine in dovoljenja za vam preskrbe tukaj hitro, točno, popolno in brezplačno.

Mi vam preskrbimo vaše družine in sorodnike iz starega kraja v Ameriko, ter izposlujemo vse potrebne spise.

Obiščejte te brzojavne denarne pošiljatve se izplačujejo sedaj v najlepšem redu in hitro, ker se bivše zopetne odstranjene.

Brzojavni stroški znašajo od $3.50 do $8.34 od vsake pošiljatve, na glede na to, koliko je svota.

Neposredna zveza s najuglednejšimi zavodi v domovini, kakor tudi nad dvajsetletna skušnja omogočuje nam pošiljati denar veliko ceneje kot kjerkoli drugje.

Kupite bančne nakaznice (Drafte) danes, da si zagotovite nizko ceno za pozneje!

Najobširnejša navodila in nasveti v vseh ozirih lahko dobite brezplačno, ako se obrnete osebno ali pismeno na podane in pod državnim nadzorstvom obstoječe tvrdke:

EMIL KISS BANKIR

133 Second Ave., Corner 8th St., New York, N.Y.

Ustanovljena leta 1895. Sprejema vloge na 4% obresti.

Izplačevanje denarja v starem kraju.

S tem dajemo na znanje vsim našim prijateljem in znancem, da denar, ki je bil poslan brzojavno dne 31. januarja, je bil v starem kraju izplačan dne 15. februarja.

Da tem višje zadovoljimo naše odjemalce, smo odprli svoj lastni urad v starem kraju. To nam daje priliko, da lahko točno plačujemo denar v starem kraju in v najkrajšem času. Poslužite se te prilike, in pošljite denar v stari kraj potom naše banke, kjer dobite najboljšo postrežbo in najnižjo ceno.

Pošljite denar na hranilno vlogo v staro domovino. Cena kronam raste, torej tudi sedaj je še ugoden čas dokler je cena nizka. Mi vam preskrbimo vložno knjižico v najkrajšem času.

Prodajamo tudi "BANČNE ČEKE" (Drafte) na vse večje banke v Jugoslaviji. Oni naših rojakov, kateri nameravjo potovati v stari kraj naj se obrnejo do nas. Naš izvrstno urejeni "PAROBRODNI ODDELEK" nastopa vse družbe in je vstanju hitro in ceno preskrbeti se najhitrejšimi parobrodi vse odrediti v stari kraj.

Preskrbimo vam tudi vaše sorodnike iz starega kraja v Ameriko. Vsa pojasnila se dajejo točno in brezplačno.

1000 KRON ZA $8.00

NEMETH STATE BANK

10 E. 22nd Str. John Nemeth Pres. New York, N. Y.

POTREBUJEMO izučene livarje

za delo pri sivem in drugem železu (Malleable and Gray Iron Foundry Work). Mi vam nudimo stalno delo, dobro plačo in najboljše delavske razmere. Želimo se tudi seznaniti s človekom, ki bi bil zmožen za foremana v tem poslu in enega, ki bi imel nadzorstvo nad Core room.

Tovarna je oddaljena okrog 175 milj severno od Chicage. Ni nobenih delavskih nerednosti.

Oglasite se pri zastopniku:

ANDREW HERMANSON

Briggs House, vogal Wells in Randolph ulice,

Chicago, Ill.,

od 9 do 6 ure dnevno ta teden.

Pošiljamo denar v staro domovino.

Sedaj lahko pošiljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro.

Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarsko in Rumunsko.

Jamčimo za ves poslani denar, enako kot pred vojno, da bode hitro in točno izplačan.

Kapital vloge in prebitek znaša blizu $2,000,000.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

ALI TUREK OSTANE V EVROPI?

Kakor vse izgleda bo "bolni mož ob Bosporju" še okreval. Takoj po sklenjenem premirju, so vsa znamenja kazala, da ga bodo evropski diplomatični zdravniki operirali in da bo vsled te operacije umrl, toda v zadnjem času se zdravniki ne morejo zediniti, katera operacija bi bila za "bolnega moža ob Bosporju" najboljša in mož bo počasi okreval kljub svoji bolezni. Sicer ga še napade trenotna bolezen, kadar zasliši, da se vrši posvetovanje "zdravnikov", ki se posvetujejo o njem, toda on bo najbrže ušel nevarni in za njega usodepolni operaciji, akoravno bo moral zavžiti precej grenka zdravila in da bo podvržen "zdravniški" oskrbi za nekaj let. Toda njegovo življenje je zelo trdo in njegovi prijatelji so trdno prepričani, da bo popolnoma okreval.

To zveni nekako nerazumljivo, ako se ozremo na sedanje politične razmere v Turčiji, toda v resnici so take.

Pred nekako leto in pol se je Turčija popolnoma podala na milost in nemilost zaveznikov, v gospodarskem in vojaškem oziru je bila uničena, njene armade razkropljene ali uničene, splošno pomanjkanje vsega in vsled tega je vsakdo pričakoval kot gotovo stvar, da bo Turčija v političnem oziru izginila z evropskega zemljevida. Toda navdušenje, ki je bilo opažati po celem svetu, da se mora Turka izgnati iz Evrope, umira bolj in bolj. Spomladi leta 1919, bi se to zgodilo brez vsake težave, ako bi bili zavezniki edini. Tega ni pričakoval nihče bolj, kot Turčija sama. Vsako, količkaj ugodljivo znamenje, je smatrala oficijelna Turčija, da se mora podvreči operaciji in da bo njeno ime izginilo v Evropi. Toda ena gvotavno znana nevoščljivost med evropskimi državami, ki je zaspala za časa vojne, se je takoj po miru zopet prebudila in po miru so poslali še bolj ljubeznjivi drug na drugega in Turčija bo dobila to potom diplomacije, kar je izgubila v vojni.

Kako se zgodovina ponavlja! Turčija je bila že velikokrat nesrečno v vojni, toda sreča se je obrnila na njeno stran pri mirovni mizi. To je bilo po rusko-turški vojni, ko je kongres v Berlinu zavrgel sv. štefansko pogodbo, po kateri bi se morala Turčija izseliti v Azijo. To se je pripetilo po drugi oziroma prvi balkanski vojni, ko se je pričela vmešavati evropska diplomacija in vsled katerega vmešavanja je Turčija dobila Odrin in del Tracije, katero je izgubila. In sedaj vsa znamenja kažejo, da bo Turčija isto doživela, kot je prej in da bo ušla zasluženi kazni. Ako se to v resnici prigodi, tedaj bo zgodovina zopet pričala, da je bila pravica potisnjena v kot.

Za časa vojne so zavezniki vedno kričali, da vodijo vojno, da se zajamči pravica vseh narodov, da se vodi v imenu demokracije, in za samoodločevanje narodov. In za te cilje je šla Amerika v vojno. Toda, kako se vpoštevajo ti cilji in principi, je vidno vedno bolj in bolj. Vršijo se najbolj nesramna barantanja in mešetarije, kar jih pomni zgodovina.

Anglija, Francija, Italija, in Grčija nimajo niti najmanjšega namena, da bi naredile mir in odpravile kaos, v katerem se nahaja cela južno-vzhodna Evropa in zapadna Azija, ampak, da si isto razdelijo popolnoma po kramarskem načinu in da si zavarujejo svojo oblast nad tem ozemljem. Iz njihovega programa so popolnoma črtali besede "samoodločevanja in pravice malih narodov", in jih nadomestili z osvajanjem dežela in kdo bo dobil boljši trg. Prepirajo se, kdo bo kontroliral Bospor in kdo bo v posesti bagdadske železnice. Od tega je vse odvisno. Kdor je v posesti Bospora in Dardanel, kdor lastuje železnico, kontrolira trgovsko pot v Indijo, Perzijo in še neizčrpane pokrajine v transkapiških deželah. Kdorkoli je v posesti bagdadske železnice, gospoduje nad deželami bogatimi na naravnih zakladih v zapadni Aziji.

Vsi ti igrajo pravo hazardsko igro za te pokrajine. Da bomo bolje razumeli celo situacijo, poglejmo nekoliko črez njihove rame, da vidimo s kakimi kartami da igrajo. Najprvo Anglija.

Po prejšnjih izjavah Lloyd Georga naj bi bil Carigrad internacijonaliziran in glavno mesto Turčije naj bi bilo v Aziji. V splošnem je pa v Angliji veliko nasprotstvo, da bi se Turčija popolnoma razorožila ali pa da bi se sultan izgnal iz Evrope. Ta sentiment v splošnem prevladuje v Angliji. Najbrže so prišli do tega mišljenja vsled tega, ker je v Indiji okrog sto miljonov Mohamedancev, ki bi se nikakor ne zadovoljili, ako bi bil njihov cerkveni poglavar tako zelo ponižan in bi mogoče bolj glasno protestirali, kot bi pa katoličani, ako bi se papež moral izseliti iz Rima v kako drugo mesto. Na kako trdem stališču je pa angleška vladav Indiji, pa ve samo ta, kdor je bil že tam in se na lastne oči prepričal, kako zelo ljubijo Indijci angleško vlado. In ravno vsled tega pa tudi Anglija noče za nobeno ceno vznemirjati domačine. In z ničemur drugim bi pa Anglija tako zelo ne vznemirila indijske moslime, kot s ponižanjem njihovega cerkvenega poglavarja. Anglija hoče na vsak način obdržati Mezopotamijo, kjer so bogati oljni vrelci in kar je še bolj vazno, ti vrelci se nahajajo v neposredni bližini perzijskega zaliva. Z umetnim namakanjem namerava kultivirati babilonsko nižino in na ta način dobiti v svojo oblast najbogatejšo pokrajino na svetu in največjo žitnico. Zelo verjetno je, da bo delovala na to, da se vpoštevajo njene obljube, katere je že večkrat dala Židom, da se da se ustanovi židovska država v Palestini in sicer s kraljem na čelu, ki pa naj bo pod britskim protektoratom. Ako ne bo že druge koristi imela od tega, bo pa ta nova država tvorila nekako vmesno državo, da zavaruje Egipet.

(Se nadaljuje).

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Vročekrven ljubimec je 20letni France Grubič. Imel je ljubavno razmerje z brhko Barico I. Ker je pa Grubič surovec, ga je zapustila in vzljubila nekega Štajerca. Grubiča je to tako jezilo, da je prišel koncem nov. 1919 k Barici v hišo in jo vpričo vseh ljudi klofutal, zapretil ji je tudi, da jo bo zaklal, če bo imela druzega. Pod suknjičem je imel nekako orožje, Barica je pobegnila od doma v gostilno na "Griču", Grubič je šel za njo, jo prisilil, da je morala plesati z njim in ji je med plesom grozil, da jo bo zaklal. Pobegnila je skrivaj domov in se vlegla v postelj k stari materi. Po polnoči je Grubič spet prišel in zahteval, naj mu otvorijo vrata. Ko mu pa niso odprli, je razbil dvoje okeu in s silo zlezel v sobo. Barica je zbežala pod streho in se skrila. Grubič jo je iskal povsod, grozeč, da jo mora zaklati. Iz jeze, da jo ni našel, se je znesel nad staro materjo, starko 80 let. Nazadnje je zaklenil sebe in starko v spalnico, se vlegel v posteljo in zaspal, ker je bil vinjen. Starka je skrivaj pozvala orožnike ki so ga našli spečega in ga uklenili. Našli so pri njem vojaški bojni nož. Grubič je doma iz Mrzljave vasi pri Čateži, ki daje orožnikom mnogo dela. Grubiča so zaprli, da se mu malo ohladi prevroča kri.

Z Goriškega. Dramatični odsek Javne ljudske knjižnice v Nabrežini je vprizoril 28. pr. m. "Dramo štirih revnih sten". —

Te dni so razstreljevali v okolišu mesta med Kostanjevico in Tivolijem bombe in granate. — Zopet se je zgodila nesreča z granato. Ranjen je bil 13letni deček Julijan Silič iz Šempetra pri Gorici. — Glede pomanjkanja drobiža piše 'Goriška Straža': "Kam je izginil? Špekulantje zbirajo drobiž in ga pošiljajo v Švico, na Grško, v Malo Azijo in drugam, kjer ga drago prodajajo, ko je danes papirnati denar tako za nič. Taki špekulantje dajo 15 do 20 lir v papirju za 10 lir drobiža". Kakor že znano je izdan strog dekret, proti pridrževanju drobiža.

Kako strašni roparski napadi se vrše v Istri, nam kaže ta-le slučaj: Par kilometrov od Pazina stoji vila, v kateri stanujeta družini Josipa in Angela Miletiča. Pred kratkim so po noči udrli roparji, bilo jih je 10, v vilo, prijeli Miletičeve, jih zaprli v klet in oropali vilo. Dobili so denarja okoli 20,000 lir in dragocenosti za 15.000 lir. Odpeljali so pa tudi razno obleko in živila, potem pa še zažgali. Ko je bilo vse tiho, je eden Miletičevih zlezel skozi okno kleti na dvorišče, odprl drugim in tako so pogasili ogenj. Grozno je to italijansko brigantstvo na zasedenem ozemlju.

IŠČEM SVOJA DVA BRATA

po imenu Jernej in John Janžekovič, doma sta iz Malega Lešča pri Suhoru na Dolenjskem v Sloveniji, išče ju njihova sestra Marija Janžekovič sedaj omožena Marija Patrič, poročati imam njima, zelo važne stvari iz stare domovine od matere. Cenjene rojake uljudno prosim, da mi sporoče njih naslove, ako bodeta pa sama čitala ta oglas naj se mi takoj prijavita na moj naslov: Mary Patrič, P. O. Box 254, Midvale Utah.

RADA BI IZVEDELA

za mojega brata Anton Blatnika, doma iz vasi Visejca pri Žužemberku, na Dolenjskem v Sloveniji. Po domače Lužarjev in fare Hinja. Pred desetimi leti bil je v Clevelandu, Ohio, od tedaj nisem več slišala o njem. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve, kje se nahaja sedaj, da mi to naznanijo, za kar bom zelo hvaležna, ako pa bode sam čital ta oglas, naj se mi prijavi nemudoma svoji sestri, poročati mu imam nekaj zelo važnega. Marija Blatnik, omožena Marija Turk, P. O. Box 416, Tooele, Utah.

NARODNA TRGOVSKA DRUŽBA V DUNLO, PA.

se priporoča vsem prijateljem pravih kranjskih klobas. Mi imamo doma izdelane in prekajene klobase, po 45c funt. Pošiljamo jih v vse kraje Združenih držav in Kanado po ekspresu, toda ne manj kot 10 funtov eno naročilo, več pa kolikor želite.

Naša družba je slovensko podjetje, to vam naj bode jamstvo, da so naše klobase izvrstno in okusno narejene. Torej naročite si jih še danes. Vsakemu naročilu je treba pridati MONEY ORDER ali bančni draft ček. Vsa naročila in vse denarne nakaznice naj se naslove na:

NATIONAL MERCHANTS COMPANY.
P. O. BOX 304, DUNLO, PA.

Družba ima na razpolago za prodajo še nekaj delnic in sicer so po $10.00 delnica, ako želite naložiti nekaj vašega denarja v dobro napredujočo trgovino, ne zamudite te ugodne prilike.

Pišite nam v slovenskem jeziku. Se priporočamo.

NATIONAL MERCHANTS CO.
DUNLO, PA.

MALI OGLASI
Classified Advertisements

POTREBUJEMO
navadne delavce za delo v tovarni.

Stalno delo, dobra plača.

Oglasite se pri:

Mr. Ellis.

HEPPES-NELSON ROOFING CO.,
4500 Fillmore St.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO 25 DEKLET
ZA DELO PRI SLADOLEDU. ZNATI "KENDI". DOBRA PLAČA, 44 URNO DELO NA TEDEN. V SOBOTAH SE NE DELA. NOBENE IZKUŠNJE SE NE ZAHTEVA. OGLASITE SE PRI:

E. J. BRACH SONS
311 E. ILLINOIS STREET,
FACTORY No. 1.
CHICAGO, ILL.

MOŠKE DELAVCE za različno delo pri mesu in šunki. Zelo dobra plača in stalno delo.

AGAR PROVISION CO.
310 N. Green St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
MOŽA za delo v hlevu.
Stalno delo. Oglasite se pri:
A. T. WILLETT CO.
228 E. Grand Ave.

POZOR ROJAKI!
Rad bi izvedel za John in Antona Kapel, doma sta iz vasi Staje pri Ljubljani. Kolikor je meni znano, sta živela svoječasno v Lorainu, Ohio, a sedaj pa ne vem, kje sta. Cenjene rojake ljudno prosim, če kdo ve za njih naslove naj mi to sporoči, ako bodeta pa sama čitala ta oglas naj mi prijavita na moj naslov. Poročati jima imam zelo važne stvari. Moj naslov je: Frank Siber, P. O. Box 321, Beaverdale, Pa.

SVOJE ROJAKE SEDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.
Prisiljeniške postave ostanejo še zmerej v veljavi kot pred vojno. Svoje rodbine lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navedila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na zanesega rojaka Matija Gliserina, Javnega Notarja, 5227 Buttler Street, Pittsburgh, Pa. On Vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

IŠČE SE PEVOVODJA.
Išče se Slovenec, Hrvat ali Čeh, ki je zmožen poučevati godbo na pihala. Prednost imajo premogarji. Za vsa nadaljša pojasnila glede plače in drugih podrobnosti se je obrniti na naslov: Tony Kovačich, P. O. Box 95, Johnston City, Ill.

RAD BI IZVEDEL
za mojega brata Franka Trinkaus, doma iz vasi Santjanža na Dolenjskem v Sloveniji. Prosim cenjene rojake, ako kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, še bode pa sam čital ta oglas naj se mi prijavi; imam mu poročati zelo važne stvari. Moj naslov je: Joseph Trinkaus, P. O. Box 12, Manifold, Pa.

SLOVENSKI KROJAČ
se uljudno priporočam vsem Slovencem in Hrvatom za naročilo novih oblek. Zmerna cena, izborno blago in kroj poljubno na vašo željo. V kratkem Vas obiščem!
MIHAEL BREZNIK
TRINIDAD, COLORADO.

MALI OGLASI
Classified Advertisements

POTREBUJEMO
hišne delavce, dobra plača in hrana. —
GREAT NORTHERN HOTEL,
S. Dearborn & Jackson Boul.
Vprašajte v Linen Room.

POTREBUJEMO
izdelovalce ročnih navijačev in pomagače pri dril-presah.
NATIONAL STAMPING & ELEC. WRKS.
424 So. Clinton Street.

POTREBUJEMO
DEKLETA nad 14 let stare za skladanje podlage koledarjev; svitle sobe. Dobra plača, prilika za napredek.
GOES LITHOGRAPHING CO.
42 W. 61st Street,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
DEKLETA in ŽENE za lahko tovarniško delo pri dril-pressi, mizah in pregledovanju. Mi vas izučimo, izvežbanost nepotrebna. Employment Dept. odprto v ponedeljek, sredo in petek do 8. zvečer. V soboto do 3:30 popoldne.
Vprašajte na:
311 W. Austin ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
ŽENSKO za umivanje loncev. Prijazno delo. Plačamo $70.00 in hrano na mesec. Oglasite se pri:
MORRISON HOTEL
23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO
ŽENSKE za pospravljanje sob. Dobra plača, s hrano ali brez hrane in stanovanja. Delo samo po dnevu.
MORRISON HOTEL
23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO
ŽENSKE za umivanje jedilne posode. Dobra plača, stalno delo, s hrano in stanovanjem ali brez tega. Oglasite se pri:
MORRISON HOTEL
23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO
POMOČNIKE V LIVARNI
pri medenini (brass),
Dobra plača,
Stalno delo.
Oglasite se pri;
STROMBERG MOTOR DEVICES COMPANY
64 E. 25th St. Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
močne delavce za delo v skladišču.
G. R. KINNEY CO.
North Pier Terminal,
549 E. Illinois St. 4th floor.

POTREBUJEMO
MOŽKE in ŽENSKE za delo v pralnici. Nobene izkušnje se ne zahteva. Plačamo 40 do 60 dolarjev na mesec in hrano.
MORRISON HOTEL
23 So. Clark Street.

POTREBUJEMO
DEKLETA IN ŽENE nad 18 let stare. Ni treba nobene izkušnje. za prislužiti dobro plačo v naši izdelovalnici praškov za peko, in prilepljanje listov. Kakor se priučite, se plača izboljša. To delo lahko delate sedeč, v prijazni in čisti tovarni. Pridite pripravljene za delo. Mi damo delovno obleko in isto peremo vsak teden. Oglasite se pri:

CALUMET BAKING POWDER COMPANY,
4100 Filmore Ave., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO
NAVADNE DELAVCE, pomagače pri žagi. Stalno delo, dobra plača.
FULTON SAW WORKS
52nd Ave. and 22nd St.
Cicero, Ill.

POTOP.

Zgodovinski roman.

Poleti St. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Nadaljevanje.)

"Ali ne nastopi nov napad?" so se povpraševali vojaki, ki so stali po stražnicah pri samostanskih vratih. Niso pa mogli videti ničesar, ker jim je gosto padajoč sneg zakrival pogled.

Pokril je ves samostan in cerkev, kakor bi ju hotel skriti pred pogledi napadnikov, zavarovati ju pred njihovimi krogljami.

Naposled se je jelo svitati in zvon je še odzvonil jutrnico, ko začujejo vojaki, ki so čuli pri južnih vratih, prskanje konja.

Pred vrati je stal kmet, ves zasut s snegom. Za njim so bile videti male, lesene sani, v katere je bila vprežena medla kobila.

Kmet si jame drgniti roke, prestopati z noge na nogo ter klicati:

"Odprite no, ljudje!"

"Kdo pa si?"

"Domačin iz Dzoova!... Pripeljal sem vam divjačino."

"Kako to, da so te Švedje spustili?"

"Kakšni Švedje? Sneg je že zasipal sledove za njimi!"

"Hvala Tebi, o Gospod! Ušli so!"

V daljavi so se prikazali kmetje peš in na koujih; ženske, otroci, starci in vsi ti, dospevši bliže, so veselo klicali:

"Ni več Švedov, ni jih več! Šli so v Velunj. Odprite vrata!"

Novica v odstopu Švedov se je kakor bi trenil raznesla za obzidjem. Vse, kar je bilo živega, je vstalo ter zapustilo sobe in celice. Nekateri tega niso še hoteli verjeti, toda nove tolpe naroda iz vasij in Čenstohova so jih prepričale, da je temu res tako. Samostanska vrata so se široko odprla in čez malo časa je bilo ljudstvo po celem samostanskem dvorišču pod hribom.

Opoludne se je cerkev natlačila z verniki. Sam predmik je opravil zahvalno daritev, pri koncu so vsi slavnostno zapeli: Tebe, Boga, hvalimo!

Urno so nesli konji Kmitica in Kimliče proti slezki meji, jezdili so previdno, da bi ne srečali kake švedske čete. Dasi so imeli premeteni Kimliči "potne liste", izgotovljene od Kuklinovskega ter podpisane od Muellerja, vendar so vojaki celo takšne, ki so imeli seboj podobne listine, radi preiskovali, in preiskava bi utegnila imeti kaj slabe nasledke za Kmitica in njegove tovariše. Jezdili so torej hitro, da bi čim preje prejezdili mejo, ter dospeli v globelj cesarske dežele. Še na meji sami ni bilo varno pred švedskimi "rogovileži" in čestokrat so zdirjali celi oddelki švedskih jezdecev v Slezijo, da so tam lovili one, ki so bili namenjeni k Janu Kazimiru. Toda Kimliči so se ves čas oblegovanja Čestohova ukvarjali z lovom na posamezne Švede in prehode ob meji, na katehir je bil ta lov obilnejši nego v njih lastni domovini.

Potoma je pripovedoval stari Kimlič Kmiticu vse, kar je čul novega v ljudovladi. Kmitic, ki je bil tako dolgo zaprt v trdnjavi, ga je radovedno poslušal ter pozabil na svojo bolečino, ker te novice so bile kaj neugodne za Švede, saj so jim javljale bližnji konec švedske vlade v Poljski.

"Vojakom že preseda švedska sreča in švedska družba", je dejal stari Kimlič. "in oni, ki so nekdaj grozili hetmanom, če se ti ne bi hoteli pridružiti Švedom, se zatekajo sedaj sami k gospodu Potockemu, pošiljajo mu deputacije, češ, naj reši ljudovlado te nadloge, in mu prisegajo, da ostanejo pri njime do poslednje kaplje krvi. Nekateri polkovniki so začeli kar na svojo roko pobijati Švede."

"Kateri je začel prvi?"

"Gospod Ženjoeki, starosta iz Babjega Mosta, ter gospod Kuleš. Onadva sta začela v Veliki Poljski ter zelo sramotila Švede. Po vsej deželi je dokaj manjših oddelkov, toda težavno je zvedeti za imena poveljnikov, ker jih nalašč na povedo, a to radi tega, da ubranijo svoje rodbine in svoje imetje pred švedskim maščevanjem. Izmed vojakov se je prvi dvignil polk, pri katerem je Vojnilovič polkovnik."

"Gabrijel?... Ta je moj sorodnik, dasi ga ne poznam."

"To je vrl vojak. Pobil je tolpo Prackijevih izdajalcev, ki so služili Švedom, njega pa je dal ustreliti. Potem je odšel v gorovje, ki leži za Krakovem, kjer je pobil švedsko četo ter rešil Gorale katere so Švedje grozno stiskali..."

"Torej se že celo Gorali hijejo s Švedi?"

"Oni so prvi začeli. Toda v svoji nespametnosti so se hoteli kar s sekirami polastiti Krakova, pri čemur jih je razpršil general Duglas. Na ravninah nimajo nikakoršnih skušenj, ko so pa poslali nekaj oddelkov za njimi v gorovje, se nobeden izmed teh vojakov ni vrnil. Sedaj je pripeljal gospod Vojnilovič tem kmetom pomoč, sam pa se je napotil k maršalu v Ljubomijo ter se združil z njegovo vojsko."

"Ali nasprotuje tudi maršal Ljubomirski Švedom?"